

престиж вузу як соціального інституту, що орієнтується на інтереси не лише конкретної особистості, але й усього суспільства.

Аграрні підприємства – зацікавлена сторона у визначенні цілей і результатів вузівської підготовки. Нині суттєво підвищилася значимість внеску роботодавця у визначення завдань і змісту освіти. Фактично у розвитку освіти покликано брати участь дві рівноправні сторони: підприємства й академічне співтовариство, які повинні добре знати потреби й інтереси один одного та діяти спільно й узгоджено.

На вирішення цих проблем й спрямований маркетинг взаємодії, який передбачає формування довготривалих партнерських відносин із аграрними підприємствами на основі забезпечення участі роботодавців у вирішенні проблем професійної освіти, у тому числі й у розробці освітніх стандартів, що узгоджуються із сучасними кваліфікаційними вимогами, у формуванні замовлення на підготовку фахівців, у розробці програм корпоративного навчання, організації працевлаштування випускників вузу, залучення до навчального процесу фахівців-практиків, запровадження у навчальний процес новітніх програмних продуктів. Такий підхід до підготовки фахівців дозволяє вищим навчальним закладам аграрної освіти забезпечити працевлаштування своїх випускників, а аграрним підприємствам, на основі аналізу рівня підготовки студентів, здійснювати відбір кваліфікованих кадрів.

УДК 330.341.1:330.322:664.1(477)

ВАРЧЕНКО О.М., д-р екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ БУРЯКОЦУКРОВОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

Дослідження ринкових трансформаційних та інтеграційних процесів на підприємствах бурякоцукрової галузі, організаційно-економічних та інституціональних змін, які відбуваються на сучасному етапі їх розвитку, дозволило встановити, що більшість переробних підприємств, що не входять до вертикально-інтегрованих об'єднань, характеризується техніко-економічною відсталістю, що може зумовити ризик повернення на більш низьку стадію ефективності або повної руйнації. Довгостроковими цілями підприємств бурякоцукрової галузі в умовах глобалізації й динамічно мінливого середовища є формування стійких конкурентних переваг, які дають змогу забезпечити високий рівень продовольчої безпеки, а також розшири внутрішній та зовнішній ринки продукції. Наступним важливим аспектом довгострокових цілей є забезпечення довгострокових партнерських взаємовідносин підприємств цукрової промисловості із теперішніми та майбутніми постачальниками, з урахуванням розвитку інших галузей сільського господарства.

Диверсифікація виробництва, як один із напрямів інноваційного розвитку, важлива з позиції одержання додаткового прибутку за рахунок більш глибокої переробки сировини і збільшення асортименту продукції, а також із позиції згладжування витрат сезонності виробництва для збереження кадрового потенціалу й підвищення ефективності його використання. У межах диверсифікаційних програм цукрові заводи можуть виробляти широкий асортимент продукції – харчові

волокна, лимонну і глютамінову кислоти, різного роду пектини, цукор із рослинними добавками, рідкий цукор та ін. Поки що ці продукти на більшості цукрових заводах не виробляються, а підприємства харчової промисловості змушенні їх імпортувати, витрачаючи на це великі суми коштів.

Дослідженням встановлено, що перспективним напрямом інновацій за кордоном (Німеччина, Бельгія, Великобританія) за останні роки стало виробництво цукру із цукрових буряків, вирощених без використання хімічних засобів захисту рослин. Сировина, вирощена за такою технологією одержала, назву біобуряки, а кінцевий продукт – біоцукор. При вирощуванні таких буряків використовується ручна праця, однак урожайність у цих країнах становить 40 т/га, отже – виробництво рентабельне, а вироблений біоцукор користується високим попитом на ринку, хоча його ціна майже у двічі вище звичайного. Аналогічні інноваційні проекти доцільно використовувати у вітчизняній практиці з метою забезпечення дохідності галузі, підвищення зайнятості сільського населення.

З метою реалізації довгострокових цілей галузі пропонується алгоритм формування багаторівневої системи стратегічного забезпечення, за логічними взаємопов'язаними етапами: структурування проблем на досягнутій стадії розвитку підприємств бурякоцукрової галузі; визначення пріоритетів розвитку галузі та товарного ринку; визначення передумов, джерел, чинників і механізмів забезпечення економічної стійкості розвитку підприємств галузі та ринку цукру, їх структурування за функціональними сферами; суб'єктний поділ чинників і механізмів: держава, холдинги, підприємства; розробка механізмів стратегічного забезпечення економічної стійкості підприємств цукрової промисловості в системі інтегрованих формувань на основі визначення цільових орієнтирів ефективності та конкурентоспроможності підприємств.

Забезпечення стабільного функціонування підприємств бурякоцукрової галузі із позиції стратегічного підходу розглядається нами як процес формування сукупності передумов, чинників, інструментів та механізмів їх реалізації, які забезпечать якісні та кількісні перетворення економічного потенціалу підприємства й переходу на більш високу стадію ефективності, яка базується на створенні довгострокових і стійких конкурентних переваг. Формування багаторівневої системи забезпечення стратегічного розвитку бурякоцукрового виробництва передбачає використання інструментів і методів стратегічного управління, збалансування інтересів держави, холдингів, підприємств і споживачів й охоплює такі функціональні сфери: фінансову, виробничу, маркетингову, соціально-трудова.

Вважаємо, що роль держави в інноваційно-інвестиційних процесах полягає у тому, щоб на рівні підприємств створити стимули до інновацій, які не дозволяють ініціювати недосконале інституційне середовище. Державна підтримка цього напрямку позитивно вплине на збільшення обсягів виробництва продукції, диверсифікації виробництва, зниження його витрат, збільшення кількості робочих місць на нових виробництвах, забезпечить випуск більш конкурентоспроможної продукції. При цьому необхідно не лише підтримувати наукові розробки вітчизняних науковців, але й використовувати провідні іноземні технології, конструкторські розробки в області машинобудування.

Фінансово-інвестиційне забезпечення цих двох напрямів за рахунок державних коштів із наступним впровадженням їх у виробництво дозволить знизити собівартість виробництва цукрових буряків, підвищити конкурентоспроможність бурякоцукрового виробництва й посилити потенціал наукових установ.

Форми участі держави в інвестиційно-інноваційних процесах, які стимулюють інноваційну діяльність і забезпечують підвищення конкурентоспроможності продукції та виробництва, можуть бути різноманітними: безпосереднє виділення бюджетних коштів на фінансування проектів, які розглядаються як каталізатори економічної стійкості, або приватно-державне партнерство, що базується на залученні схем фінансування інноваційних проектів як державою, так бізнесовими структурами.

Отже, стратегічні перспективи розвитку суб'єктів господарювання бурякоцукрового виробництва мають бути зорієнтовані на розширене відтворення і фокусуватися на інтересах досягнення стійкого розвитку, а інструменти державного регулювання — балансувати зовнішньоекономічні, валютні, інвестиційно-інноваційні, галузеві та кон'юнктурні ризики, виходячи з пріоритетів забезпечення національної продовольчої безпеки.

УДК 631.164.23

СТАРИЧЕНКО М.А., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Інвестиції в господарській діяльності будь-якого суб'єкта підприємництва відіграють важливу роль, а на рівні держави вони є основним фактором зростання національного доходу. Тому для досягнення найвищого результату інвестування на підприємстві слід розробити дієвий механізм формування інвестиційної привабливості, метою якого є забезпечення активізації інвестиційної діяльності.

Інвестиційна привабливість підприємства формується на декількох рівнях. Це рівень держави, регіону, галузі та безпосередньо підприємства. На наше переконання, інвестиційна привабливість підприємства характеризується ефективністю використання ресурсного потенціалу майна, платоспроможністю, фінансовою стійкістю, спроможністю підприємства до економічного зростання, підвищення прибутковості капіталу, техніко-економічного рівня виробництва, якості та конкурентоспроможності продукції. Інвестиційну привабливість підприємства необхідно розглядати через перспективність, вигідність, ефективність і мінімізацію ризиків інвестиційних вкладень у його розвиток.

Встановлено, що на інвестиційну привабливість впливають дві групи чинників: регіональні та об'єктні. До чинників, що формують інвестиційний клімат на рівні регіону, доцільно віднести: політичні, економічні, нормативно-правові, інфраструктурні, природоохоронні, демографічні, природно-кліматичні. Серед ресурсних факторів, що впливають на інвестиційний клімат, слід виділити: природні, виробничі, фінансові, інтелектуальні.